

## ЗАПИСНИК

Са треће седнице Савета Споменика природе“Парк Буковичка Бања“, одржане 25.07.2013, у малој сали Општине Аранђеловац са почетком у 11<sup>00</sup> сати.

Седници присуствују:

- Општина Аранђеловац, председник Општине Бојан Радовић, заменик председника Општине и председник Савета др. Александар Дамјанић, Одељење за имовинско-правне односе, грађевинарство и стамбене послове Александра Лукић, дипл.архитекта, Драгован Војиновић, члан општинског Већа;
- Министарство природних ресурса, рударства и просторног планирања Божидар Васиљевић;
- Завод за заштиту природе Србије, помоћник директора др. Душан Мијовић;
- Републички Завод за заштиту споменика културе Београд, Гордана Митровић;
- Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, Јелена Ђусић, дипл.архитекта;
- Смотра уметности „Мермер и звуци“, директор Миодраг Фишековић;
- „Старо Здање“ Д.О.О., директор Драган Тодоровић,
- Компанија“Књаз Милош“ .А.Д., Менаџер корпоративних послова Богдан Комленац, геолог Босилка Здравковић;
- Јавно комунално предузеће“Зеленило Аранђеловац“, директор и заменик председника Савета, Милоје Вујановић, и секретар Савета, Јасна Новаковић, дипл.инг.Шумарства за п.а.

### Дневни ред:

1. Усвајање записника са друге седнице Савета СП“Парк Буковичка Бања“;
2. Информације “Књаз Милош“ .А.Д. о експлатацији, резервама и заштити природно-минералних вода предузећа ;
3. Разматрање предложених активности „Старо здање“ Д.О.О.;
4. Разматрање предлога Смотре уметности“Мермер и звуци“, (образовање Комисије за постављање скулптура на подручју СП“Парк Буковичка Бања“) ;
5. Разно.

### Ток седнице:

Поздрављајући све присутне чланове и остале присутне, председник Савета др.Александар Дамјанић, отворио је трећу седницу Савета СП“Парк Буковичка Бања“, констатујући одсуство директора Специјалне болнице, др.Слободана Продановића, који због годишњег одмора није био у могућности да присуствује.

Председник Савета др.Дамјанић је упознао присутне са предлогом дневног реда позивајући чланове да дају предлог измена и допуна.Пошто предлога за измену и допуна дневног реда није било, констатовано је да се дневни ред једногласно усваја.

## ПРВА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА:

Отварајући прву тачку дневног реда, председник Савета, др.Дамјанић је констатовоа да су чланови упознати са записником, који је послат и електронским путем, а затим их позвао да дају предлоге за измене и допуне, којих није било, па је констатовано да је прва тачка дневног реда усвојена једногласно.

## ДРУГА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА:

Отварајући другу тачку дневног реда председник Савета, др.Дамјанић је жалећи што је Менаџер корпоративних послова компаније“Књаз Милош“ .А.Д. Богдан Комленац, морао да напусти седницу Савета због потписивања уговора око прављења Фонда са Општином Аранђеловац, најавио представника и члана Савета Босиљку Здравковић дипл.геолога, која је испред Компаније била задужена за давање информација о експлатацији, резервама и заштити природно-минералних вода.

Наводећи постојање компаније Књаз Милош , 200 година, и позивајући се на препознатљив квалитет и изузетну вредност и име Компаније познато у Европи, госпођа Здравковић истиче да су минералне воде право национално богатство и да њена експлатација мора да буде рационална како би била безбедна и трајна.Објашњавајући да се под резервама подземних минералних вода експлатационог поља, подразумевају количине одређеног квалитета, утврђене хидрогеолошким истраживањима, а да класификација резервних подземних вода је разврставање минералних вода у одређене класе, у зависности од геолошке истражености, процене могућности и оправданости експлатације и рентабилности, госпођа Здравковић наводи заштитуту подземних вода као најважнији задатак чијим правилним решавањем се стиче предуслов за безбедну и трајну експлатацију, док промене хемијског и бактериолошког састава, настају углавном услед нерационалне експлатације:“Обарање нивоа у лежистима уз могуће активирање водоносних хоризоната из повлате, када су могућа и загађења. Да до загађења не би дошло, потребно је превентивно, континуирано праћење бунара, објеката, што стручне екипе компаније раде већ деценијама уз не само материјалну подршку, већ и висок степен одговорности“. Госпођа Здравковић је као потврду наведеном, изнела да се четири пута годишње, по Правилнику, врши испитивање квалитета вода са бунара и као и испитивање по плану узорковања и испитивања у акредитованој лабораторији Књаз Милош, а по Закону, се на сваких пет година израђује се Елаборат којим утврђују и оверавају резерве, (балнеолошка анализа), а подаци се достављају на сваке три године Специјалној болници, јер је Компанија то у обавези, уз одржавање бунара, цевовода и евентуалну санацију уз отклањање кварова.Наводећи важност достављених докумената члановима Савета, (1.водна дозвола-бунари могу бити у експлатацији;2.Сагласност на коришћење природног ресурса;3.Решење о зонама санитарне заштите које од 2008. године прописује Министарство здравља), и позивајући се на излагање господина Комленца, (обратио се скупу пре почетка Савета), госпођа Здравковић закључује да би сви требали да поштују чињенице и реалне количине минералне воде, како би сви заинтересовани корисници били задовољни, али без угрожавања пословања Компаније „Књаз Милош“,А.Д. и да је заједничко решење једино реално и право.

Захваљујући се госпођи Здравковић на изнетим информацијама, др.Дамјанић је наговестио да по члану 10. Закона о бањама, општинска управа ће у наредном периоду, спровести низ активности, како би ингеренције над управљањем дела количине минералне воде са ресорних министарстава,

прешла на локалну самоуправу, (Специјална болница, којој се испоручује до 3 l/s, чесме у СП“Парк Буковичка Бања“ и нови инвеститори би били корисници)..Председник Савета др.Дамјанић, је поменуо и укупну количину којом располаже Компанија од 23 l/s, при чему је госпођа Здравковић објаснила да та количина није валидна јер Компанија има три експлатациона поља са различитим водама и да је једино вода са којом се може рачунати у пољу Књаз Милош, близу Парка и износи 6.3 l/s, истичући да ће у року од месец дана, бити одбрана Елабората о резервама за навадено поље.

Закључујући да је неопходно извршити анализу из које ће се видети права слика о количинама и да ли је постојеће поље у могућности да покрије проширене захтеве у количинама или ће бити неопходно ново експлатационо поље, др.Дамјанић је отворио дискусију по изнетом, дајући реч господину Тодоровићу, директору „Старо Здање“Д.О.О. који је ретроспективно представио могуће проблеме на основу искуства при грађењу хотела „Извор“ и стицања експлатационог права од 1.5-1.7 l/s на 144 m дубине, услед размимоилажења са Компанијом „Књаз Милош“А.Д. , у односу на потребе, упозоравајући на могући поновљени модел дешавања.Говорећи о приоритету коришћења лековите минералне воде, која по мишљењу господина Тодоровића треба да се користи за лечење људи па тек онда флаширање уз навођење примера других бања код нас али и у другим земљама, осврћући се на начин функционисања бање некад у „уређеној држави“, преко помињања“одрживог развоја“ и наговештавајући статички пад нивоа лековите воде услед експлатације, позива на сагледавање проблема унапред да би видели шта треба урадити а да притом сви корисници, укључујући и Компанију„Књаз Милош“А.Д., биду задовољни, а услови за развој и бање и туризма и Компаније„Књаз Милош“А.Д., обезбеђени.

Због потписивања уговора са Компанијом„Књаз Милош“А.Д., око оснивања Фондације“Волим Аранђеловац“ за изградњу дечијих игралишта, (два динара за фонд од сваке продате боце воде Компаније„Књаз Милош“А.Д. и једним динаром од Општине ), председник Општине Бојан Радовић је поздравио све присутне и извинио се што неће бити у могућности да остане до краја на седници Савета, рекавши да Закон о минералним сировинама где се концесије о минералним сировинама не уклапају, јер тим Законом нису дефинисане, а однос 60:40, према држави и локалној самоуправи, се не може искористити, иако Компанија годишње уплати око 2.000.000,00 на име те концесије, али да ће локална самоуправа у наредном периоду покушати да барем део концесија усмери, евентуално на неку нову бушотину.Наглашавајући важност проналажења решења, за неометано пословање Компаније „Књаз Милош“А.Д., задовољења потреба туриста, али и Компаније „Старо Здање“Д.О.О., господина Алексића, који је до сада уложио у хотел „Извор“ око 50.000.000,00, а у наговештају је још 30.000.000,00 у ново купљене објекте, господин Радовић је пожелео успешан рад Савету, ( позивајући се на Закон о бањама, изразио наду да ће се решење пронаћи кроз дијалог, а не путем примене законске регулативе).

Након разјашњења неспоразума између председника Савета др.Дамјанића и господина Тодоровића, седница Савета је настављена.

Поздрављајући све присутне испред Завода за заштиту природе Србије, др. Душан Мијовић, хидрогеолог и помоћник директора Завода, уз објашњење да се Завод већ дуго бави заштитом природе, очувањем животне средине и одрживим развојем:“јер заштита није конзервација, већ усклађивање различитих интереса заинтересованих страна и пре свега очување природних

вредности у њиховом изворном облику“, др.Мијовић је објаснио да хидрогеолошко стање лежишта минералних вода на територији Буковичка Бања, не треба мешати са осталим мало минерализованим водама које су знатно плиће и служе у водоснабдевању, (кроз постојеће три врсте резерви кад се оверавају, експлатација се одвија искључиво у оквиру експлатационих резерви за које решење даје надлежно Министарство, а оне се налазе увек у оквиру динамичких, обновљивих резерви, а статичке резерве, необновљиве се даљим коришћењем „сахрањују“ и даље не би биле за употребу).Истичући да се треба придржавати основног проблема и разговарати на тему како да се обезбеде одређене количине минералних вода за нове кориснике, Општину Аранђеловац, развој туризма и грађане којима би било омогућено да по жељи попију чашу воде са чесми у Парку, (већ је постојала иницијатива од стране Завода за обезбеђивање барем два тачећа места, као део традиције у Србији).Раније помињана нестабилност тла и појава клизишта од стране господина Тодоровића, др. Мијовић одбацује као повезаност са експлатацијом минералне воде.

Појашњено је и да се експлатациона поља проверавају и према кординатама које се уписују код надлежног Министарства, уз контролу на сваких пет година, ради продужења експлатације.Наводећи зоне санитарне заштите, објашњено је да су то одређена ограничења ради очувања природног ресурса, али не само у количинама већ и у квалитету, и велике радове око замене цевовода, дотрајале разводне мреже од стране Општине у складу са условима Завода за заштиту природе, а у односу на потребе свих заинтересованих, др.Мијовић, износи предлог решавања проблема на два начина:

1.Спровођење хидрогеолошких истраживања ван експлатационог поља, а у оквиру минералне издани која има својства због кога је Буковичка бања и проглашена Бањом.На основу тога, др. Мијовић сматра, да пошто ће истраживања утврдити и постојеће количине, билансирање, биће јасно колики капацитет постоји, односно колико је остало од могућег капацитета за коришћење експлатационих вода, што би даље био само договор око расподеле, („одрживи развој подразумева не одмах ангажовање максималних ресурса на коме треба да се развијају и друге делатности пратећег садржаја, па би ако би се доказало да постоји 2 l/s слободно, што није мало, а и одрживи развој подразумева усклађивање према могућностима које су тренутне“).Наводећи пример опремања једног погона за експлатацију и са 1 l/s, који кошта око 2000000 ЕУ, препоручује се дефинисање граница издани и рационална расподела на заинтересоване кориснике, ако за то постоје могућности и да је постојећа заштита на СП делом урађена и због минералних вода, па ако постоји задовољење потреба корисника из добро постављене постојеће бушотине, не треба размишљати о новој, јер је воду после водомера лако „размерити“.

2.Као други начин навед је насилан, нелегални начин који даље није разматран.

Из Министарства природних ресурса, рударства и просторног планирања, скупу се обратио Божидар Васиљевић, кординатор за заштићена подручја, који је ограђујући се од сручне компетенције за отворену тему, и наводећи да је он део једне мале службе министарства којој је поверено да се бави сервисирањем оних потреба и државе и људи у вези заштићених подручја од националног интереса.Похваливши идеју о формирању Савета и решавању проблема на тај начин и сам рад управљача, али и подршку локалне самоуправе, господин Васиљевић је кратком анализом тока текуће дискусије, али и записника од предходних седница, закључио да је активна

дискусија добар начин и да различита мишљења воде ка једном заједничком решавању проблема свих заинтересованих страна.

Истичући значај отвораних питања до сад, као и отвореног питања о коришћењу ресурса минералној води, господин Васиљевић наводи да се тим бави посебан сектор Министарства као и помоћник Министра који је у сектору рударства, (није био у прилици да присуствује седници), али да по новим сазнањима о предаји Елабората и заказаном састанку у Министарству у месецу септембру очекује поступање по прописима.Још једном хвалећи рад управљача господин Васиљевић је најавио и нови Закон о националним парковима, који такође размишља о оснивању сличних тела као што је Савет, без одлучивања уз поштовање стручности.

Позивајући све присутне да наставе дискусију или поставе питања око отворене теме, др.Дамјанић је и сам замолио др.Мијовића да појасни процену количина минералних вода на подручју бање, ако је рађена и термин „језеро минералне воде“у Буковичкој Бањи.

Појашњавајући термин „језеро“, др. Мијовић износи да је то представа људи о постојању подземних вода и да пресек кроз земљу даје тачнију слику, али да без познавања хидрогеолошких истраживање, које Завод не ради, (бави се вредновањем природе и природних елемената, али не и сегментом који дефинише неку издан), али да Компанија „Књаз Milos”A.D., да би оверио резерве и задржао експлатационо поље које ткористи, би морао да има сагледане билансе и на основу њих резерве које тражи да овери, па је замолио госпођу Здравковић, ако то није пословна тајна, да тај податак изнесе.

Госпођа Здравковић је потврдила да се сви подаци налазе у надлежном Министарству и да је компанија у обавези да доставља годишње извештаје о исцрпљеним количинама воде па предпоставља да се код њих могу видети и процењене количине минералне воде, мада због различитих квалитета и права на повлачење различитих количина са различитих поља можда не би требало о томе дискутовати јер се тичу струке, а др.Мијовић је још једном појаснио да Министарство овери резерве на рецимо 6.3 l/s, што не значи да сваки дан и сваког секунда ту количину Компанија и повлачи.

На постављено питање од стране господина Васиљевића, да ли Компанија има дефинисане потребе за водом у односу на развој, није дат одговор, јер се тиме бави други сектор.

Након активне дискусије у којој се разговарало о експлатацији минералне воде, (точећим местима у СП-контролисано точење воде уз постављање аутомата, ограђивање Парка не само због контролисаног точења воде, већ као концепт уређења самог Парка, начин добијања неопходних количина минералне воде уз анализу и договор, избегавајући компликоване процедуре нових бушотина и добијања експлатационог права ако то није неопходно, дато је и објашњење о истражним и експлатационим пољима-Компанија је добила експлатационо право на неограничени број година, а главна водна дозвола се обнавља на сваких 5 година као механизам контроле, што представља заштиту издани, ...), закључено је од стране председника Савета др.Дамјанића да се са Законом не прави компромис и да је неопходна анализа која би дала јасне податке о могућностима уз кординацију жеља и минимум утрошеног времена, како би се дошло до компромисног решења.

Господин др.Мијовић закључује, одговарајући и на питање господина Васиљевића о даљем поступању са поднетим захтевом за оверу резерви, када су заинтересоване стране у питању, да Компанија „Књаз Милос” А.Д., очекује оверу резерви која је потребна за њихово функционисање, а да општина у међувремену може покренути ново истраживање биланса и остатка, (количине која би могла да се употреби за нове кориснике), јер количина коју користи Компанија, нису и максималне количине које би могле да се користе и да је потребно раздвојити количину воде за чесме у СП Парк“Буковичка Бања“ и количине за крупне кориснике.

Пошто је друга тачка дневног реда исцрпљена, коначни предлог о решавању изнетих проблема је најављен за следећу седницу савета уз консултативне разговоре у међувремену.

#### ТРЕЋА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА:

Отварајући трећу тачку дневног реда, председник др.Дамјанић је кратак увод препустио секретару Савета Јасни Новаковић, која је објаснила да иако се можда чини да се предлози решења о изложеним проблемима споро доносе, на њима се доста ради што ће и потврдити предлози надлежних Завода и по тачки три и по тачки четири, са којима се слаже управљач, а осталим члановима ће бити омогућено да дискутују о предлозима који ће након тога бити стављени на гласање.

Излагање о предлогу по тачки три, изнела је госпођа Јелена Ђусић која је обавестила све присутне да је уговор о изради Студије заштите за План генералне регулације насељеног места Аранђеловац, потписан, након чега је подсетила на одлуку Општине о изради Плана детаљне регулације СП“Парк Буковичка Бања“, у који би морала бити уграђена и Студије заштите Парка, (планирана израда још 2008.године), јер би она решила велики број изнетих проблема са:“ изнетом важношћу Парка и правца даљег развоја, режиме заштите, начин коришћења простора, што укључује све објекте, али и микроурбанизам, урбану матрицу која је настала као ауторско дело архитекте Шрепловића, пројектанта „Старог Здања““, (студија би послужила као почетак и база за сва будућа пројектовања, ревитализацију и однос према Парку као културном пејзажу).Госпођа Јелена је објаснила да и предлог за решење следеће тачке дневног реда је условљена израдом Студије заштите, најављујући колегиницу госпођу Гордану која ће дати предлог по четвртој тачки дневног реда.

По трећој тачки дневног реда дат је предлог за израду Студије заштите, са именованим члановима следећег састава:

- Завод за заштиту споменика културе Крагујевац, Јелена Ђусић;
- Завод за заштиту споменика културе Београд, Гордана Митровић;
- Музеј у Аранђеловцу, Зорица Петровић.

Предлог је једногласно усвојен од стране чланова Савета.

#### ЧЕТВРТА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА:

По четвртој тачки дневног реда, могуће решење је изнела госпођа Гордана Митровић рекавши да предлог господина Фишековића, са прошле седнице, је јако добар и да је анализом и кроз

заједничке састанке са Управљачем и представницима Завода за заштиту природе Србије, дошло се до закључка о формирању експертског тима,(тим би урадио стручну експертизу, којом би се испунио типски образац за каталогизацију према музолошкој методологији са предлогом о даљем поступању), са следећим члановима:

-Музеј у Аранђеловцу, Тања Вићентић;

-Историчар уметности и велики познавалац савремене скулптуре, Ана Поповић-Бодрожа;

-Професор Мрђан Бајић.

Истичучи да су скулптуре део музејске збирке, мали музеј на отвореном, који је направљен на јако значајној манифестацији Смотре уметности „Мермер и звуци“, јединствене у Србији коју треба одржати, објаснила даљи поступак на основу валоризације експертског тима под руководством госпође Митровић, и процене могућности постављања нових скулптура у Парку са шрафирањем површина: „мали струћни тим би се проширио Маријом Трикић из природе, Јасна, Јелена и ја бисмо обишле обележене локације“, након чега би се донеле коначне одлуке по предложеном и коначна анализа уградила у План детаљне регулације по коме би у наредних десет година било решено питање и проблематика око скулптура у СП.

Изнети предлог је стављен на гласање и једногласно је усвојен, након чега је од стране члана Савета, директора Фишековића, дат коментар:“савршен предлог“.

Пре отварања пете тачке, развила се дискусија око законских регулатива, жеља инвеститора и оквира могућности тих жеља од стране управљача, Савета и надлежних Завода, израде Главног пројекта, процедуре око добијања услова и њихове примене,..., након чега се прешло на пету тачку дневног реда.

#### ПЕТА ТАЧКА ДНЕВНОГ РЕДА:

Председник др.Дамјанић, под петом тачком, разво, најавио је следећу седницу, а представљање ЈКП“Зеленило Аранђеловац“ на следећем Савету, секретар Савета Јасна Новаковић рекавши да ће бити представљена реконструкција свих зелених површина на 86 парцела у СП“Парк Буковичка Бања“.

Седница је завршена 13.30 сати.

**Напомена:**Савет Споменика природе“Парк Буковичка Бања“, снимљен је диктафоном и сви чланови ће на следећој седници Савета у радном материјалу добити снимак на CD-у.

#### ЗАПИСНИК ВОДИО:

Јасна Новаковић

Доставити:

- Министарству природних ресурса, рударства и просторног планирања,
- Општини Аранђеловац,
- Заводу за заштиту природе Србије,
- Републичком Заводу за заштиту споменика културе Београд,
- Заводу за заштиту споменика културе Крагујевац,
- Специјалној болници за рехабилитацију Буковичка бања,
- Смотри уметности „Мермер и звуци“,
- „Старом Здању“ Д.О.О.,
- Компанији “Књаз Милош“ А.Д.

ПРЕДСЕДНИК САВЕТА: др. Александар Дамјанић